

PM

UPPDRAG Inventering Rosenhillsvägen/Fågelsångsvägen	UPPDRAGSLEDARE Kajsa Nilsson	DATUM 2010-06-29
UPPDRAGSNUMMER \\1150786000	UPPRÄTTAD AV Kajsa Nilsson	

Inventering vid Rosenhillsvägen - Fågelsångsvägen

Sweco Environment AB har, på uppdrag av NCC Boende AB genomfört en naturinventering i vid Rosenhillsvägen i Huddinge kommun (figur 1). Fältinventering utfördes den 22 juni 2010 av Kajsa Nilsson från Sweco och Hasse Berglund från Calluna.

Följande PM sammanställer områdets värden samt föreslår anpassningar till de naturvärden som påträffats. Särskilt känsliga miljöer har identifierats mer noggrant än i tidigare framtagna naturvärdesbedömning från november 2009.

Figur 1. Översiktskarta.

Metodik

Området har inventerats vid ett tillfälle, varvid indikatorarter efterletades och miljöernas kvalitet bedömdes enligt skala nedan. Fältinventering utfördes den 22 juni 2010. Hela området har genomströvats; rödlistade och naturvärdesindikerande arter (signalarter enligt skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering) har efterletats, liksom habitat vilka kan förväntas möjliggöra förekomst av sådana arter. I figur 2 redovisas de delområden (A-D) som nämns i resultatredovisningen.

(Värdeskala från Modell för naturvärdesbedömning. Naturcentrum AB, 2001)

1. Unika naturvärden – Nationellt intresse
2. Höga naturvärden – Regionalt intresse, länsnivå
3. Naturvärden – Kommunalt intresse
4. Vissa naturvärden – Lokalt intresse, alt. stor utvecklingspotential
5. Produktionslandskap, jord- och skogsbruk samt tätorter – trivial natur med mycket små eller inga naturvärden

Figur 2. Områdesindelning efter vegetationstyper.

Osäkerhetsfaktorer i denna inventering är framför allt tiden, vilken inskränker möjligheterna att upptäcka flera arter, samt omöjliggör upptäckt av flera organismgrupper (vilka inte uppträder under den säsong som inventeringen har utförts). Vi försöker att kompensera detta genom att peka ut potentiella substrat,

mikrohabitat eller liknande för många arter.

Översiktlig beskrivning

Det finns inte sedan tidigare någon kännedom om hotade arter eller miljöer i området. Platsen anges inte som sumpskog, nyckelbiotoper eller naturvärdesområden enligt Skogsstyrelsens information (Skogens pärlor) och Länsstyrelsens GIS-databas. På ett flertal platser hittas dock ytligt grundvatten/tillrinnande dagvatten och sumpskogsstrukturer. Skogen öster om Rosenhillsvägen är varierad och utgörs av en hel del gran åt väster samt ett stråk med lövskog, rikligt med björk och asp, åt öster. Delar av området är upptrampat och nyttjas regelbundet för närrekreation, hundpromenader etc.

A. Öppet fuktigt markområde mot Rosenhillsvägen

Vegetationen i området indikerar någon form utav tidigare skötsel, eventuellt har området nyttjats som koloniområde eller liknande. I området växer hallon, uppländsk vallört, kanadensiskt gullris, månviol och björnloka (figur 3). Samtliga är förvildade odlingsväxter som växer i näringsrika fuktiga områden och som indikerar att det finns eller funnits viss skötsel och odling. I de mer blöta partierna växer mindre tuvor med vass och vid väggrenen längs Rosenhillsvägen hittas bland annat vänderot, vild selleri och parksallat.

Figur 3. Björnloka, Uppländsk vallört och kanadensiskt gullris. Foto: Kajsa Nilsson

Området utgör lokalt ett värde som öppen yta i ett övrigt relativt slutet område, en refug för blommande växter och insekter. Dessa typer av områden utgör en artrik miljö, en födoplatz för insekter och fåglar med ett generellt värde för många blomsökande insekter. Vid platsbesöket noterades ett antal fjärilsarter; rovfjäril, påfågelöga, blåvinge, näselfjäril och pärlgräsfjäril (figur 4). En pågående igenväxning noteras och områdets värde som öppen biotop, kommer på sikt att försvinna utan en aktiv skötsel.

Väster om Rosenhillsvägen är området inte lika fuktigt, men förhållandevis öppet. Här utgörs området av en mer homogen gräsmark med inslag av björnloka, björk- och aspsly samt enstaka större träd. I området växer ett par gamla fruktträd och en ek (figur 5). Fristående och solbelysta ekar kan bli mycket gamla och stora med djupt fårad bark och bred krona. Till äldre ekar knyts en stor variation av biotoper (varierar med individens ålder) tillika stor artrikedom av insekter, svampar och lavar etc. Eken som står i området väster om Rosenhillsvägen är inte så pass gammal att den utvecklat några högre värden, men har potential att med tiden skapa viktiga miljöer för många hotade arter.

Utbredningen av gamla grova ädellövträd har under 1900-talet minskat kraftigt. Det faktum att det finns en stor individuell variation mellan olika ekar, gör att det krävs stora sammanhängande bestånd av ekar för att bevara variationen av biotoper och arter. Följer man dalstråket åt västerut, mot Rosenhill, finns längs stråket ett ganska stort antal ekar av varierande ålder och status i de mer öppna partierna. Intill Rosenhillsvägen växer även en säl. Även sälgen utgör ett visst värde och är på grund av sin tidiga blomning en mycket viktig ekologisk struktur för bin och humlor (tidiga insekter).

Figur 4. Pärlgräsfjäril är allmän på öppna marker. Foto: Kajsa Nilsson

Figur 5. Ek väster om Rosenhillsvägen. Foto: Kajsa Nilsson

I område A - *Öppet fuktigt markområde mot Rosenhillsvägen*, hittas inga specifika värden, hotade eller rödlistade arter och områdets generella värde som en öppen biotop bedöms relativt lätt kunna återskapas genom röjning och aktiv skötsel. Ek och hägg som växer åt sydväst utgör viktiga strukturer som bör värnas. För att trädens värden ska bevaras är det viktigt att en öppen solbelyst miljö bibehålls där träden växer.

Den öppna och blomrika miljön bedöms utgöra ett lokalt värde (4).

B. Lövskogsbestånd

Norr om det öppna markområdet finns ett relativt stort lövskogsbestånd, främst björk och asp. I området växer flera stora fina gamla grova aspar, som var och en har ett egenvärde för både insekter och fågel. Den relativt stora mängden äldre asparna, samt att aspen har en god återväxt i området, kan anses lokalt värdefullt. Kvist- och grenhål på äldre aspar (gammal asp fäller grenar), ger bl a goda bohålsmöjligheter för fåglar. I området finns även ytterligare en stor säl, som tidigare nämnts är viktig för tidiga pollinerande insekter.

Figur 5. Högvuxen och relativt grov asp i områdets östra kant. Foto: Kajsa Nilsson

Markvegetationen är lundartad och mer naturlig (i jämförelse med område A). Här hittas bl a midsommarblomster, kers, stinksyska, nejlikrot, liljekonvalj och sly av björk och hassel. I skogsområdets kantzon växer även druvfläder och hägg.

I område B - *Lövskogsbestånd*, hittas inga specifika värden, hotade eller rödlistade arter, men området kan anses utgöra ett generellt värde på grund av en mycket god blandning av ålder och trädslag.

Äldre aspträäd som växer i området bedöms som lokalt värdefulla (4).

C. Utdikad mosse

I den norra delen av det inventerade området är marken mer upptrampad. Här syns tydligt att området används för promenader och lek. I detta område växer framförallt tall, men med ett ganska stort inslag av gran.

Figur 6. Markvegetation vid gränsen mellan lövskogsområde och utdikad mosse. Foto: Kajsa Nilsson

Markvegetationen består till stor del av olika björnmossor, blåbärsris och ormbunkar, bl a hultbräken och ekbräken. Längs ett dike som löper genom området växer mer

fuktkrävande arter såsom gråstarr, stjärnstarr och mannagräs. Markens torvlager sviktar på flera ställen och vittnar om att området är en avvattnad/utdikad mosse. I området hittas dessutom hjortron, en art som är starkt förknippad med tidigare förhållanden.

I delar av området finns rikligt med död ved, ris från tidigare röjning, högstubbar etc. Död ved är viktigt för mångfalden av svampar, lavar och insekter, men är tyvärr generellt en bristvara i våra skogsområden då detta röjs bort (främst på grund av risk för skadeinsekter i skogsbruket).

I område C – *Utdikad mosse*, hittas inga specifika värden, hotade eller rödlistade arter, men området kan anses utgöra ett lokalt värde på grund av en rik tillgång på död ved (4).

D. Granskogsområde

Granskogsområdet är omväxlande öppet och lättillgängligt (med breda upptrampade stigar) och tätt och snårigt. Genom området löper ett brett dike som kantas av olika starr, ormbunkar och fuktkrävande arter.

I område D – *Granskogsområde*, är skogen medelålders, med enstaka äldre träd utan specifika höga värden, hotade eller rödlistade arter. Områdets natur bedöms som trivial utan några egentliga värden (5).

E. Kärrområde, gransumpskog

Här finns omväxlande torra och blöta partier, en stor andel lågor och död ved samt trädsocklar som indikerar att området varit fuktigt under en längre tid (figur 7).

Sumpskog är en ekologiskt värdefull struktur (en variationsrik miljö) som minskat kraftigt p.g.a. utdikning, skogsbruk och jordbruk.

Sumpskogar som ej avverkas har ofta lång kontinuitet, något som skapar goda förutsättningar för en stor artrikedom av både växter och djur. Många hotade arter av lavar, mossor, svampar, snäckor, sniglar och grodor är idag knutna till dessa biotoper (livsmiljöer). Gran klarar dock blöta förhållanden tämligen dåligt och i området finns ett stort antal trädlågor samt ett flertal döda eller döende stående granar. En stor andel upplagrad sediment och porlande vatten skulle kunna vara ett resultat av att det finns en källa i området. Detta var dock svårt att verifiera då vatten tillströmmar kontinuerligt västerifrån, från ett vägdikey som löper längs med Rosenhillsvägen.

I området hittas rikligt med gråstarr, stjärnstarr, andmat samt ormbunkar, majbräken och träjon.

Figur 7. Markvegetation sumpskogsområde. Foto: Kajsa Nilsson

Det finns rikligt med död ved i området vilket, som tidigare nämnts, utgör värdefulla inslag för många insekter, lavar och svampar. I vattnet fanns även rikligt med grodyngel vilket indikerar att vattnet har god kemisk kvalitet, utan större föroreningsbelastning. I enlighet med Agenda 21 och EU:s habitatdirektiv har Sverige ett ansvar att skydda och bevara groddjuren nationellt och regionalt. Samtliga svenska arter av grod- och kräldjur är fridlysta av Naturvårdsverket sedan år 1999. Grod- och kräldjur finns inte upptagna i den nationella rödlistan. Samtliga förekommande arter klassas dock som minst skyddsvärda i Stockholms lokala rödlista, ArtArken. Mest hotad är den större vattensalamandern, som tidigare fanns med i den nationella rödlistan. Vattenområdet vid kärret skulle potentiellt sett kunna fungera som salamanderlokal. Vid platsbesök noterades dock enbart grod- och/eller padddyngel.

Figur 8. Andmat som täcker vattenytan i kärrområdet. Foto: Kajsa Nilsson

Område E – Kärrområde, *gransumpskog*, kan anses utgöra en värdefull lokal med hänseende på den rika tillgången på död ved och att lokalen hyser lämpliga betingelser för groddjursreproduktion, vilket bör anses utgöra ett kommunalt värde (3).

Djurliv

Inventerat område hade vid inventeringstillfället ett förvånansvärt rikt fågelliv. Under förmiddagen hördes både större hackspett och gröngöling (varningslåten som indikerar häckning), toffsmes, lövsångare, svarthätta, nötväcka och gärdsmyg samt ärtsångare och stenknäck. Vidare sågs trädkrypare (unge) och rödhake (unge), vilket tyder på att häckning skett i området. Många av de arter som påträffades (toffsmes, hackspett, gröngöling, trädkrypare) indikerar helt riktigt att det finns äldre träd i området. I området påträffades även stor kardinalbagge, som under sitt larvstadium lever under barken på döda lövträd eller stubbar (figur 10).

Som tidigare nämnts finns det rikligt med död ved i området samt ett vattenområde med grodyngel. Vid inventeringstillfället hittades spår från gröngöling, långhorninglarver och steklar (figur 9).

Figur 9. Högstubbe med rikligt av utgångshål från både långhorningslarver (skalbaggar) och steklar samt hackspår från gröngöling. Foto: Kajsa Nilsson

Figur 10. Stor kardinalbagge påträffades i området. Foto: Kajsa Nilsson

Figur 11. I kärr- och sumpskogsområde fanns grodyngel vid inventeringstillfället. Foto: Kajsa Nilsson

Hänsyn och fortsatt arbete

Eftersom hela området är mer eller mindre påverkat av rådande hydrologiska förhållanden bör områdets hydrologi utredas noga, tillrinning av dagvatten och markvattenförhållanden. Det är givetvis önskvärt att vattenområden kan bevaras så långt som möjligt, alternativt återskapas i lämpliga områden. Det är även önskvärt att död ved sparas inom området alternativt att nya upplagsplatser anläggs på lämpliga platser.

Då området hyser ett förhållandevis stort antal grova aspar samt att där finns en föryngring och en god åldersfördelning, finns potential att utveckla höga värden knutna till asp, äldre lövträd. De träd som hyser ett egenvärde – den solitära eken, grova aspar samt ett par äldre grova sälträd, bör så långt som möjligt bevaras (och om möjligt med viss föryngring). Förslagsvis görs inmätningar av grövre lövträd inom området, som ett underlag för fortsatt planering. I mosseområdet bör företrädesvis tall och björk bevaras.

: